

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ АНАТОЛІЯ АВДІЄВСЬКОГО
АСОЦІАЦІЯ ДІЯЧІВ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

*III Міжнародні науково-практичні читання
пам'яті академіка Анатолія Авдієвського
6 – 7 березня 2019 року*

Київ -2019

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ АНАТОЛІЯ АВДІЄВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНА ВСЕУКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА СПІЛКА
АСОЦІАЦІЯ ДІЯЧІВ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

СУЧАСНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА

ВИПУСК III

МАТЕРІАЛИ

**III Міжнародних науково-практичних читань
пам'яті академіка Анатолія Авдієвського**

***НПУ імені М.П. Драгоманова
КИЇВ – 2019***

УДК 371.134:78

Сучасна мистецька освіта: матеріали III Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського. Випуск III /Укл.: доктор пед. наук, проф. А.В. Козир. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. – 374 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 10 від 22 червня 2019р.).

Жигінас Т.В.

кандидат педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики постановки голосу факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М. П. Драгоманова

ГЕДОНІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Істотні зміни в системі освіти в Україні характеризуються фундаментальними змінами, що стосуються задоволення потреб особистості та суспільства та відбуваються у потоці основних сучасних тенденцій світового розвитку, де глобалізаційність – і процес, і окреме явище, яке базується на теорії самоорганізації (синергетики) і включає такі процеси, як відкритість та емерджентність (раптовість, неочікувана поява), незворотність такого процесу закладає основу нового бачення Світу.

Це призводить до нагальної необхідності підготовки до життя в умовах, що швидко змінюються; переходу до постіндустріального, інформаційного суспільства ґрунтованого на знаннях, значне розширення масштабів міжкультурної взаємодії, у зв'язку з чим особливу значимість набувають фактори комунікабельності, толерантності; прагнення широких кіл до здобуття вищої освіти; вирішення глобальних проблем, завдяки співробітництву в рамках міжнародного співтовариства, що вимагає новітнього мислення молодого покоління, адже тенденції демократизації, розширення спектру можливостей соціально-політичного вибору викликають необхідність підвищення рівня готовності громадян до усвідомленого, зрілого, прогресивного вибору. У зв'язку з динамічним розвитком різних соціальних та виробничих сфер зростає конкуренція, присутні тенденції значного скорочення сфери некваліфікованої й малокваліфікованої праці, через внутрішню потребу досягти чинного місця у соціумі, відбуваються глибокі

структурні зміни в сфері зайнятості, що визначають постійну потребу в підвищенні професійної кваліфікації й перепідготовки працівників на засадах формальної, неформальної та інформальної освіти. Проблема інформальної освіти стала предметом досліджень цілої низки науковців С. Вершловський, М. Горшкова, О. Лазаренко, Л. Лук'янової, С. Сисоєвої та ін. Зокрема ст. 8 Закона «Про освіту», виокремлює право кожної особи до отримання формальної, неформальної, інформальної (самоосвіти) освіти визначаючи, що освіта упродовж усього життя, є тим глобальним вектором розвитку кожної людини, яка потребує розвитку та відчуває власну відповідальність за життя своє та своїх нащадків, для яких створюється своєрідна «база» для подальшого розвитку, особливо це набуває актуальності в умовах глобалізаційності.

На розвиток системи вищої освіти впливають також такі фактори, які можна вважати глобальними [2, с. 2]: глобалізація соціально-економічних процесів і пов'язана з нею інтернаціоналізація ринку освітніх послуг; розвиток інноваційних освітніх технологій; лібералізація адміністративного управління освітою з боку держави; дефіцит державних ресурсів, необхідних для підтримки й розвитку системи вищої освіти тощо.

На думку сучасного дослідника М. Голованя виділені тенденції світового розвитку визначають взаємопов'язані тенденції у сфері вищої освіти: підвищення освітнього рівня населення; інтернаціоналізацію вищої освіти; активний розвиток самоуправління ВНЗ, зокрема, їх автономію. Ці тенденції, у свою чергу, задають основні вектори державної політики у сфері вищої освіти: підвищення доступності освіти; забезпечення якості освіти; підвищення фінансової ефективності в секторі вищої освіти [3, с. 203-211].

Спираючись на теоретичні дослідження українських учених В. П. Андрущенко, Н. М. Бідюк, С. У. Гончаренка, І. А. Зязюна, В. Г. Кременя, К. В. Корсака, А. О. Лігоцького, вагомі розробки А. В. Глузмана, А. А. Сбруєвої, Т. В. Фінікова; російських – В. І. Байденка, Є. В. Бондаревської, Б.С. Гершунського, В. С. Ледньова, В. В. Серикова та зарубіжних – Ф. Дж. Альтбах, Т. Дай, Т.

Кайго, А. Келлі, К. Лайсвуд, Д. Лоутон, Т. Моу, С. Парсонс, Л. Райсберг, Л. Раблі, Д. Харгривз, Дж. Чаб та ін., визначено загальні для сучасного суспільства тенденції розвитку освіти. До основних тенденцій розвитку вищої освіти відносять глобалізацію, інтеграцію, інтернаціоналізацію, демократизацію, неперервність, гуманізацію, гуманітаризацію, навчання упродовж життя, відкритість освіти, автономізацію освіти. Також, до глобальних тенденцій у вищій освіті згідно сучасних наукових досліджень, віднесено: міжнародну мобільність студентів; зміну характеру викладання, навчання і освітніх програм; зростання значення забезпечення якості освіти, підзвітності й кваліфікаційних структур; зміна фінансування вищої освіти і посилення дискусії на тему «суспільне благо – особисте благо»; зростання кількості приватних вищих навчальних закладів, які пропонують свої послуги студентам, які не задовольняють вимогам державних навчальних закладів; розповсюдження інформаційних і комунікаційних технологій; тенденції пов'язані з демографічними змінами – контингент студентів стане більш різноманітним з більшою кількістю іноземних студентів, студентів старших вікових груп, з неповним навчальним днем; тенденції пов'язані з наслідками економічної кризи – вищі навчальні заклади стикаються з суттєвим зменшенням державного фінансування.

Отже глобалізаційний процес – всеосяжний процес взаємозв'язку, взаємообумовленості і об'єднання зусиль багатьох країн у різноманітних сферах людської діяльності. Глобалізація як принципово новий якісний стан міжнародних суспільних відносин, є наслідком різноманітних факторів: інформатизації суспільства; розвитку продуктивних сил; нових уявлень про місце людини в суспільстві; розвитку науки, освіти, культури та ін.

На думку М. Голованя [4], глобалізація щодо вищої освіти – це універсалізація навчального планування, що здійснюється за рахунок попиту певного типу фахівця на глобальних ринках праці. Характерними ознаками глобалізації вищої освіти є стратегія інтернаціоналізації; транснаціональна

освіта; забезпечення міжнародної якості освіти; підприємницькі підходи до функціонування освіти; регіональна і міжрегіональна співпраця; інформаційна і телекомунікаційна технологія та віртуальні навчальні заклади; поява нових освітніх посередників – провайдерів освіти, проблеми рівноправності та доступності освіти; децентралізація систем професійної освіти, розвиток недержавного сектору, розширення способів набуття знань, формування глобального мислення.

Перспективним напрямом руху до глобального міжнародного освітнього середовища, на думку С. Сисоєвої, може бути створення спільних (для двох і більше країн) відкритих університетів з метою об'єднання зусиль у професійній підготовці фахівців засобами дистанційного навчання [5, с. 184].

До тенденцій розвитку освіти у глобалізованому світі І. Каленюк, наприклад, відносить такі [4, с. 6]: зростання значення освіти як фактора соціального розвитку в якості провідника знань та інформації; диференціацію джерел фінансування, перехід до широкого спектру джерел фінансування та отримання прибутку, підвищення ефективності використання коштів; інтернаціоналізацію освіти, уніфікацію, що необхідна для стандартизації та визнання дипломів; зміну вимог до змісту, методів та форм навчального процесу; зміну організаційних форм освітньої діяльності; глобалізацію ринку освітніх послуг. Вітчизняна дослідниця Малахова Ж., зазначає що впровадження «ринку» у сферу освіти призводить до того, що визначальними для її розвитку стають такі поняття, як вибір, конкуренція, стандарти і свобода, посилюючись на думку Ручкіна Б., [5, с. 10]. А британський соціолог Ф. Браун підкреслює, що «освітній добір усе більше залежить не від індивідуальних здібностей і зусиль учнів, а від добробуту і розуміння батьків. Таким чином, на зміну колишній формулі «здатності + зусилля = заслужена оцінка» приходять нова – «засоби + переваги = вибір» [6].

На нашу думку, в «заданих» чи «природних» умовах глобалізації, цілком очевидним виступає розумний вибір. Яким чином позначиться на освітній

системі України сучасні новітні тенденції «глобалізаційності», як явища, вплив-проникнення якого, у певній мірі, залежить від нас з вами, сучасної спільноти педагогів-практиків та провідних науковців, які мають авторитетне право та вплив на ідеологію, задають векторно-стратегічне спрямування та закладають практично-базове підґрунтя, щодо прогресивного поступу сучасної освітньої системи України. Натомість, згідно заявленої теми статті нам необхідно виявити саме тенденції гедоністичного підходу як лакмусу у аспекті вибору напрямку особистісного розвитку, згідно потягу душі, як найбільш вірного серед можливих прагматичних, до реальних за нашою формулою «здібності + праця = підготовленість/досягнення». Та векторного: «Вчитель музики- професія за покликанням» (авторське).

Повертаючись до проблематики обраної за темою статті, можемо стверджувати, що на сьогодні в Україні побутує задана здорова траєкторія вибору професії за покликанням. Аксиоматичне твердження, що інтелект загострюється інтелектом, характер виховується характером, особистість формується особистістю, цілком відповідає завданням вищої школи – залучити небайдужих до учителювання студентів та надати їм рис яскравої, неординарної, привабливої особистості: Вчителя – професії за покликанням, який може та хоче досягти успіху у виховній і освітній діяльності. Думки з цього приводу різняться, віддається перевага великому досвіду: працюючи на робочому місці поруч з досвідченими вчителями набуваєш уміння працювати з учнями, для інших вагомим є, так званий, педагогічний талант, що забезпечує Успіх в обраній Справі, також присутні думки про перевагу майстерності – уміннях, професіоналізмі, кваліфікації тощо. А педагогічна кваліфікація, це ж підготовленість особистості до педагогічної діяльності (наявність фахових знань, умінь та навичок, які необхідні для її здійснення). Отже, здібності особистості як індивідуальні її особливості, що є умовою успішного здійснення вчительської роботи, не слід зводити тільки до знань, умінь на навичок, тобто таланту не можна навчити, прекрасним педагогом

може стати той, чий педагогічний таланти буде доповнено спеціальною педагогічною освітою, розвиненою у практичній педагогічній діяльності, підтримано у студентські роки.

Насамкінець, підводячи підсумки, які в об'ємі наукової статті надані тезово, ми освітили тематику заявлену до розгляду, на перші шпальта вивівши ознаки глобалізаційності, дозволили собі окреслити певні тенденції у яких маємо можливість виявляти наміри та устремління та приймати чи нівелювати (згідно оцінним перевагами) деякі з них. За ознаками часу, виявляючи позитивні та нівелюючи негативні тенденції глобалізаційності, ми зможемо використати їх як у власному так і в соціальному аспектах, зокрема у царині музичної педагогіки, у процесі фахової підготовки вчителів-новаторів, які обрали фах за покликанням, отримують задоволення від власного вектору професійного розвитку у співвідношенні з внутрішніми потребами та переконаннями, а устремління щодо розширення горизонтів власної професійної зреалізованості, то відкритість світового освітнього простору надає сучасним учителям музичного мистецтва широкі можливості, які висвітлюватимуться у наступних авторських публікаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василенко Л.М. Гедоністичні засади вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва: теорія та методика: Монографія /Л.М. Василенко. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. – 336 с.
2. Вахштайн В.С. Основные тенденции государственной политики в сфере высшего образования в странах ОЭСР / В. С. Вахштайн, Б. С. Железов, Т. А. Мешкова // Вопросы образования. – 2005. – № 2. – с. 2-16.
3. Интеллектуальный потенциал / [В. Егоров, А. Еременко, С. Тескина, Н. Дзугоева] // Государственная служба. – 2001. – № 1 (11).
4. Каленюк І. С. Університети в координатах глобального розвитку / І. С. Каленюк // Вища школа. – 2009. – № 9. – С. 5–11.
5. Ручкин Б.А. Молодежь и становление новой Украины //Социологические исследования. - 1995. - № 5, с. 10.
5. Сисоева С.О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу: монографія / С.О.Сисоева. – Хмельницький, ХГПА, 2008. – 324 с.
6. Brown Ph. The globalization of positional competition Sociology. - Cambridge, 2000. - Vol. 34. - № 4. - P. 633-653.